

ראשי פרקים

נושא	עמודים
מבוא	2
א. פרק תיאורטי	2-15
1. עמדות וחשיבותן	2
2. גירושין – נתונים משווים והסברים	2-3
3. השלכות הגירושין על חיי הילד והתפתחותו	3-8
א. השפעת הגירושין על היבטים קוגניטיביים	8-11
ב. השפעת הגירושין על היבטים רגשיים	11-12
ג. השפעת הגירושין על היבטים התנהגותיים	12-13
ד. השלכות הגירושין על עמדות בבגרות	13-15
ב. פרק מעשי	-16
1. מתודולוגיה	16
2. ממצאי המחקר	17-19
3. דיון בממצאים ומסקנות	19-22
ביבליוגרפיה	23-24
נספח 1: ריכוז נתוני השאלונים	25-26

מבוא

שיעור הגירושין בעולם המערבי גדל עם השנים ולמרות שבשנתיים האחרונות הוא הצטמצם בישראל, הוא עדיין גבוה ועומד על אחד מכל שלושה זוגות והמחקרים מלמדים על כך שלגירושין יש השלכות קשות על התפתחות הילדים: השלכות קוגניטיביות, רגשיות וחברתיות.

חברתי ללימודים באה ממשפחה גרושה ומהדיבורים בינינו הבנתי שנוצר אצלה כעס מאד גדול על אביה שעזב את הבית, התחתן, הביא ילדים נוספים לעולם ומתעלם ממנה. כשהתחלנו לדבר על בני זוג, היא אמרה שהיא לעולם לא תתחתן ולא תביא ילדים. ממנה הבנתי שלגירושין יש השפעה על תפיסות ועמדות של בני נוער ממשפחות גרושות, ביחס לנישואין ולזוגיות.

מטרת המחקר שלי היא לבדוק את השפעת הגירושין במשפחה על עמדות בני נוער לגבי הזוגיות שלהם בעתיד.

שיטת המחקר שלי היא שאלון שהעברתי ל 40 תלמידי תיכון חילוני בני 16 מגני תקווה וניתוח הממצאים בהתייחס למספר מדדים שינסו לבדוק את שאלת המחקר.

בפרק התיאורטי אני אתאר את הגישות שהתפתחו להסבר רגשות, עמדות והתנהגות של ילדים ממשפחות גרושות, אנתח את המחקרים שמלמדים על ההשלכות מגירושין על ילדים ואת העמדות שעיצבו הילדים ביחס לזוגיות ונישואין.

בפרק המעשי אני אציג את הממצאים שעלו מהשאלונים שהעברתי ובדיון על הממצאים אנסה לבחון את הקשר בין הממצאים לתיאוריות ולהגיע למסקנות.

א. פרק תיאורטי

1. עמדות וחשיבות

עמדה היא הערכה כוללת וקבועה (יחסית) שיש לאדם על נושאים או על אנשים שונים. המאפיינים של עמדות הם: כלליות – העמדות מתייחסות למצבים ואנשים רבים ולכן הן כלליות ומתייחסות בהכללה לנושא ולא לאירוע יחיד. יציבות – העמדות בדרך כלל יציבות ומשתנות רק לעיתים. חיוניות או שליליות – עמדה אומרת את דעתה החיובית או השלילית לגבי הנושא. תלויות בעוצמה ובחשיבות הנושא – לאדם יש עמדות ביחס לכל נושא כמעט אבל הוא מייחס חשיבות ועוצמה שונה לגבי כל נושא. על נושא חשוב יציג את העמדה שלו בתכיפות גבוהה יותר ובנחישות גדולה יותר (כהן ופרידמן, 2006).

העמדה מורכבת מממד קוגניטיבי – שעונה על השאלה: מה הן הדעות, המחשבות והאמונות של הפרט על הנושא. מממד רגשי – שעונה על השאלה: מה האדם מרגיש כלפי הנושא. וממד התנהגותי – שעונה על השאלה: איך האדם מתכוון לפעול ופועל ביחס לנושא.

עמדה שונה מדעה במובן זה שהיא כוללת את שלושת הממדים: קוגניטיבי, רגשי והתנהגותי, בזמן שדעה כוללת רק את המרכיב הקוגניטיבי של דעה, מחשבה ואמונה של הפרט. בדרך כלל יש התאמה בין שלושת מרכיבי העמדה, אבל לעיתים נוצר חוסר התאמה ביניהם, במצבים בהם מרכיב אחד מהשלושה שלילי בעוד השניים האחרים חיוביים. כאשר יש פער בין העמדה הספציפית שלנו לבין העמדה הכוללנית ביחס לנושא וכאשר יש פער בין העמדה שלנו להתנהגות שלנו.

חשיבות העמדות קשורה לכך שהן עוזרות לנו להסתגל לסביבה ולהגיב לאירועים שונים, הן מסייעות לנו לגבש את המחשבות ביחס לנושא ולשוחח עליו עם אחרים, הן מסייעות לנו לקבל החלטות ביחס לנושא והן עוזרות לנו לשמור על הדימוי העצמי שלנו בכך שמותאמות למציאות שנוחה לנו. (כהן ופרידמן, 2006).

2. גירושין – נתונים משווים והסברים

שיעור הגירושין הממוצע בישראל עמד ב 2019 על 1.8 מתגרשים מכל 1,000 איש באוכלוסייה ואחד מכל שלושה זוגות בישראל מתגרש (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2021), וזה נתון נמוך בהשוואה לארה"ב, בה הגיע מספר המתגרשים בשנת 2019 ל 3.7 מתגרשים מכל 1,000 איש באוכלוסייה ונמוך יותר משיעור הגירושין במדינות ה OECD ורוסיה (רוטנברג, 2020).

שיעור הגירושין בקרב יהודים בישראל עומד על 9.3 מ 1000 (הוא גבוה במיוחד בקרב זוגות מברית המועצות לשעבר), והוא גבוה מזה של המוסלמים 8.4 מ 1000, הדרוזים 5.7.